

Jakelu
SM kirjaamo

LAUSUNTO

6.7.2026

HVK/2026/01100

Lausuntopyyntö SM lausuntopyyntö 08.06.2026, VN/34876/2025

Huoltovarmuuskampus lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen täydentämisestä

Johdanto

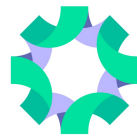
Huoltovarmuuskampus (jäljempänä "HVK") kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. HVK on perehtynyt lausuntopyyntöön sekä sen taustalla olevaan materiaaliin ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Lain huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskampus (107/2026) 1 §:n mukaan huoltovarmuudella tarkoitetaan väestön toimeentulon ja suojaamisen, maan talouselämän, maanpuolustuksen sekä turvallisuuden kannalta välttämättömien taloudellisten toimintojen, välttämättömien tavaroiden, materiaalien ja palveluiden tuotannon ja saatavuuden sekä kriittisen infrastruktuurin turvaamista normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalta ja niiden aikana.

Kansallinen huoltovarmuus kohtaa 2020-luvulla yhä monimuotoisempia uhkia, jotka liittyvät muun muassa kyberhyökkäyksiin, hybridioperaatioihin, kriittisen infrastruktuurin häirintään, kansainvälisten toimitusketjujen haavoittuvuuksiin sekä kiristyneeseen turvallisuusympäristöön.

Sisäministeriön nyt valmistelemalla täydennetyllä esityksellä koskien rikostiedustelua on merkittäviä heijastusvaikutuksia kansalliseen huoltovarmuuteen, vaikka kyseessä on ensisijaisesti poliisin toimivaltuuksia koskeva hanke. Vaikutukset kanavoituvat kriittisen infrastruktuurin suojaamisen, tiedonvaihdon ja viranomaisyhteistyön kautta.

Esityksen tavoite parantaa viranomaisten kykyä havaita ja torjua kansalliseen turvallisuuteen sekä yhteiskunnan kriisinkestävyyteen kohdistuvia uhkia jo varhaisessa vaiheessa samalla perus- ja ihmisoikeudet huomioon ottaen on hyvin perustelu.

Lausunto

Toimitusketjujen ja taloudellisten toimintojen turvaaminen

Rikostiedustelun keinot mahdollistavat huoltovarmuutta uhkaavien rikollisten verkostojen tunnistamisen ennen konkreettisten häiriöiden syntymistä. Tällaisia uhkia voivat olla esimerkiksi kuljetuksiin kohdistuva kiristys, varastojen väärinkäyttö tai yritystoiminnan manipulointi osana laajempaa rikollista kokonaisuutta.

Jotta huoltovarmuuden kokonaisuus tulee laissa riittävästi huomioitua, esitetään poliisilakia koskevaa lakiesityksen 5b luvun 3§ tekstiä täsmennettäväksi siten, että kansallinen huoltovarmuus mainitaan yhtenä kohteena julkisen talouden, rahoitus- ja vakuusjärjestelmän sekä kriittisen infrastruktuurin rinnalla.

Viranomaisyhteistyö, tiedonvaihto ja tietojen muu luovuttaminen

Rikostiedustelun tuottama tieto voi paljastaa myös huoltovarmuuteen liittyviä vakavia uhkia, jotka muutoin jäisivät Huoltovarmuuskeskuksen viranomaistoiminnan sekä sen ylläpitämän huoltovarmuuden tilannekuvan ulkopuolelle.

Tämän vuoksi esitetään poliisilakia koskevaa lakiesityksen 5b luvun 16 § tekstiä täsmennettäväksi siten, että kansallinen huoltovarmuus mainitaan kansallisen turvallisuuden rinnalla. Tämä siksi, että tiedon tarve saattaa koskea nimenomaisesti kriittisen infrastruktuurin suojaamista, joka on kiinteä osa huoltovarmuutta. Tällöin tiedon luovuttaminen olisi selkeää kohdentaa esimerkiksi huoltovarmuusviranomaisena toimivalle Huoltovarmuuskeskukselle tai kriittisen infrastruktuurin omistajalle.

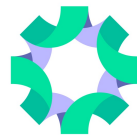
Yhteenveto

Hallituksen esitys uudeksi rikostiedustelulainsäädännöksi ja laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta (107/2026) tukevat kansallista huoltovarmuutta suojaamalla Suomen kriittistä infrastruktuuria ja modernisoimalla poikkeusoloihin varautumista.

Siinä missä laki 107/2026 luo vahvemmat organisatoriset ja taloudelliset raamit varautumiselle, antaa tämä lausuttavana oleva hallituksen esitys keskeisille turvallisuusviranomaisille tarvittavat keinot havaita kansallista huoltovarmuutta uhkaavat rikolliset hankkeet ennakolta.

HVK katsoo, että rikostiedustelun kautta saatava tieto on välttämätöntä myös sen omien lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi.

Huoltovarmuuden turvaaminen edellyttää ajantasaista ja ennakoivaa tilannekuvaa kriittiseen infrastruktuuriin, toimitusketjuihin sekä yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvista uhkista. Rikostiedustelutieto mahdollistaa sellaisten ilmiöiden havaitsemisen, jotka liittyvät muun muassa järjestäytyneeseen rikollisuuteen,

talousrikollisuuteen, sabotaasiuhkiin sekä huoltovarmuuskriittisiin toimintoihin kohdistuviin häiriöihin.

HVK ei ole rikostorjuntaviranomainen, mutta HVK:n lakisääteisten tehtävien tehokas toteuttaminen edellyttää tiivistä viranomaisyhteistyötä sekä riittävää tiedonsaantia muilta toimivaltaisilta viranomaisilta. Rikostiedustelutiedon hyödyntäminen tukee kokonaisvaltaisen tilannekuvan muodostamista sekä mahdollistaa oikea-aikaisen ja ennakoivan varautumisen normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin sekä poikkeusoloihin.

Lisäksi muuttunut turvallisuusympäristö, jossa rikolliset toimijat, valtiollinen vaikuttaminen ja hybridiuhat kietoutuvat toisiinsa, korostaa rikostiedustelutiedon merkitystä. Tällaisessa toimintaympäristössä kansalliseen huoltovarmuuteen kohdistuvat riskit voivat ilmetä monimuotoisina ja vaikeasti havaittavina kokonaisuuksina, joiden tunnistaminen edellyttää laaja-alaista ja ennakoivaa tiedonhankintaa.

Edellä esitetyin perustein HVK arvioi, että rikostiedustelutiedon saatavuus on keskeinen edellytys HVK:n lakisääteisten tehtävien tehokkaalle, oikea-aikaiselle ja tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle.

Lisätiedot Lisätietoja antaa johtava varautumisasiantuntija Mauri Vierula (mauri.vierula@nesa.fi, 0295 051 045).

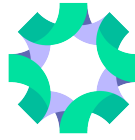
Päätöksentekijä Jaakko Pekki
Osaston johtaja

Esittelijä Mauri Vierula
Johtava varautumisasiantuntija

Liitteet -

Jakelu kirjaamo.sm@gov.fi

Tiedoksi -

HVK/2026/01100-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: